

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Юлияна Крумова Маринова, дм

член на Научното жури, определено със Заповед № Р-109-162 гр. Варна, 14.04.2022 г. на проф. д-р Валентин Игнатов, д.м. – Ректор на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна

Относно: обявен в Държавен вестник, бр. 14/18.02.2022 г. конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” по специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина

Кандидат в конкурса: доц. д-р Клара Георгиева Докова, д.м.

По Протокол №1/29.04.2022 г. от проведено първо заседание на НЖ съм определена да представя становище. Становището е изготвено въз основа на анализ на представените от кандидата документи в съответствие с изискванията и критериите на Закона за развитие на академичния състав в Р. България и на Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна.

КАРИЕРЕН ПРОФИЛ НА КАНДИДАТА

Клара Георгиева Докова е родена в гр. Тервел, област Добрич през 1968 г. Дипломира се като „магистър” по Медицина, Медицински университет - Варна през 1994 г. През периода 1995–2001 г. последователно работи като лекар – терапевт, Общинска болница – Аспарухово (1995-1996 г.), координатор на изследователски проект – Сдружение „Обществено здравеопазване – 99” (1999-2001 г.). От 2001 г. е избрана за редовен асистент към катедра Социална медицина и организация на здравеопазването, МУ – Варна, в която работи и до днес. Последователно е заемала длъжностите старши асистент (2005-2010 г.) и главен асистент (2010-2012 г.). Избрана е за редовен доцент по научната специалност: “Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” през 2012 г. В периода 2014-2018 г. е Зам. Декан на ФОЗ, МУ – Варна и Декан на същия: 2018-2020 г.

В системата на СДО има призната специалност по „Социална медицина“ – Медицински университет, Варна от 1999 г. Има придобита образователна и квалификационна степен „Магистър по общественото здраве“ от Университет Маастрихт.

Притежава образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ от 2009 г. с успешно защитен дисертационен труд на тема: „Осведоменост, лечение и контрол на артериалното налягане сред селското население. Бариери за контрол“.

Владее отлично писмено и говоримо английски и руски чужди езици.

НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

1. Количествено представяне:

Клара Докова представя научни трудове за периода 2013-2022г., както следва:

Научни публикации – 47, от които: Дисертационен труд за ОНС „Доктор“ – 1 брой; Монография - хабилитационен труд – 1 брой; Учебник – 1 брой. Научни публикации в международни списания – 15 броя, от които: 10 пълнотекстови статии в реферирани в Web of Science и Scopus списания; 2 пълнотекстови доклада, публикувани в реферирано в Web of Science и Scopus издание; 3 доклада, публикувани като резюмета в European Journal of Public Health. Научни публикации в български издания – 29 броя, от които: 24 пълнотекстови статии в рецензирани български периодични научни списания; 4 пълнотекстови доклада от научни форуми, публикувани в сборници с ISBN; 1 глава от колективна монография на английски език.

Участия в научни форуми – 30 броя, от които: 12 в международни форуми и 18 в национални форуми.

Наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „Професор“: От представената **Академична справка**, издадена от библиотеката на МУ – Варна по групи показатели: *Научна продукция, покриваща минималните наукометрични изисквания: представената таблица потвърждава съответствие по групи показатели с представен значителен по-висок брой точки от изискуемите за АД „професор“; Списък с цитирания, формиращ 240 точки; *Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „професор“; следват наукометричните показатели, представени за заемане на АД „доцент“ и публикации за придобиване на ОНС „доктор“; *Приложение IF: Импакт фактор на списания, в които кандидатът има публикации: съдържа 31 публикации със сумарен импакт фактор 1307.034 (извън тези за заемане на АД „доцент“ и ОНС „доктор“).

2. Направления на научно-изследователската дейност и приноси от научните трудове:

Научно-изследователската дейност на Клара Докова е в предметната област на конкурса.

Научните изследвания покриват широка научна проблематика, насочена към актуални и значими проблеми в общественото здравеопазване и научно-изследователската дейност в България и в глобален мащаб.

Разпределението на представените научни трудове по основни тематични направления на нейната научно-изследователска дейност е както следва:

Тематично направление в научните трудове	№ на публикацията от приложения списък с научните трудове
1. Оценка на общественото здраве и здравни неравенства чрез показатели за заболяемост, смъртност и болестен товар	A1, B3, Г7.2, Г7.3, Г7.4, Г7.5, Г7.6, Г7.7, Г7.9, Г7.11, Г7.12, Г7.13, Г7.14, Г7.15, Г8.1, Г8.2, Г8.3, Г8.4, Г8.11, Г8.12, П1, П5
2. Профилактика и промоция на здравето	Г7.8, Г8.5, Г8.7, Г8.8, Г8.9, Г8.13, Г8.14, Г8.15, Г8.17, Г9.1
3. Медицинска социология	Г8.4, E20, П3, П8, П9, П10
4. Обучение на специалисти в сферата на общественото здраве	Г7.1, Г7.6, Г8.6, Г8.10, Г8.18, П6

Първото направление „Оценка на общественото здраве и здравни неравенства чрез показатели за заболяемост, смъртност и болестен товар“ е най-богато и изследванията в него могат да бъдат допълнително обособени в подгрупи: (а) изучаващи регионални здравни неравенства; (б) регистри на заболявания и епидемиологична оценка въз основа на събраната в регистрите информация; (в) проучвания на заболяемост, смъртност и болестен товар. В това тематично направление е самостоятелно разработената **монография, представена като основен хабилитационен труд** „Проучвания на болестен товар. Анализ на болестния товар в България 1990-2019“, получил изключително висока оценка от рецензентите проф. Искра Мирчева, дм и доц. д-р Невяна Фесчиева, дм. Монографията е написана на 215 страници, структурирана в три основни раздела и 16 глави, богато онагледена с фигури и таблици, книгописът съдържа 155 литературни източника, от които 145 на латиница; представени са 9 приложения с резултати, обсъждани в основното изложение. Направена е за първи път комплексна оценка на болестния товар в България за периода 1990-2019г. въз основа на последните резултати от Глобалното проучване на болестния товар. Анализът включва и резултати за ролята на основните рискови фактори за здравето сред българското население. Обсъждането на методологичните особености в проучването на глобалния болестен товар, насочва към предположението, че вероятните здравни загуби в България са още по-големи от представените. Направен е анализ на постигнатото във връзка със здравните аспекти на глобалните цели за развитие, въз основа на което са предложени приоритети за здравната политика в България. Направен е исторически преглед на развитието на сумарните показатели за оценка на общественото здраве. Оценени са здравните загуби свързани с хипертоничната болест на сърцето в България за периода 1990-2019 г, често пренебрегвана, важна причина за болестен товар от групата на сърдечно-съдовите заболявания. Оценен е болестния товар на инсултите и трите основни патологични типа инсулти на глобално и регионално ниво в поредица от публикации. Оценен е приносът на болестния товар на инсултите за здравните неравенства между Западна и Централна/Източна Европа. В поредица от публикации е проучван и представян международният опит за създаване на регистри за хронични заболявания и по-конкретно: регистри на диабет, диабетна ретинопатия (ДРП) и инсулти. Представени са собствени резултати от усилията за изграждане на регионални регистри на ДРП и инсулт.

Второто научно направление „Профилактика и промоция на здравето“ включва десет публикации, които дискутират: Развитие на идеята и възможностите за практическа реализация на концепцията за промоция на здраве чрез прилагане на принципите в така наречените „места за промоция на здраве“. Разгледани са: процесът на изграждане и утвърждаване на глобалната мрежа от университети за здраве; търсенето на успешни стратегии за практическа реализация на принципите за промоцията на здраве в университетска среда доведе до представяне на цялостния университетски подход, успешно прилаган в Британската мрежа на университети за здраве. Разгледани са основни социално-психологически модели, прилагани за изучаване и въздействие върху поведението, свързано със здравето. Представени са съвременни тенденции и алтернативни подходи за осигуряване на грижи в ранна детска възраст и социалната промяна, довела до радикални промени в грижата за хора с увреждания.

Третото направление: „Медицинска социология“ включва общо 6 публикации, една от които е учебникът по „Медицинска социология“, подходящ за часовете по медицинска социология на студентите от всички здравни специалности. За първи път в българско учебно помагало е представено приложението на основни социологически теории за анализ на проблеми от областта на медицината и здравеопазването. Теоретичният обхват е широк, но умишлено се придържа към класически социологически теории: структурен функционализъм и ролята на лекаря и пациента; теория на конфликтите (Е. Фрийдсън) и доминиращата роля на лекарите и йерархията между здравните професии; темата за професионалната социализация на здравните професионалисти; символния интеракционизъм, представен основно чрез приноса на Гофман; стига се и до социалния конструкционизъм чрез темата за медикализацията. В края на учебника се засягат и основни моменти, свързани със социология на тялото. Разглеждани са и въпроси за социалния статус и професионалната удовлетвореност на различни здравни специалности.

В четвъртото направление: „Обучение на специалисти в сферата на общественото здраве“ са включени шест публикации, насочени към анализ на: Развитие на обучението по общественото здравеопазване в ОКС Бакалавър в България; Анализ на съответствието на обучението по ОЗ в ОКС „Бакалавър“ и помощник фармацевт с Европейските препоръки относно компетентностите на специалистите от съответните здравни професии.

Обобщено приносите в научните трудове на Клара Докова могат да се представят като **иновативни в познавателен, методологически и практико-приложен контекст**, определяйки нейния профил на задълбочен и добросъвестен изследовател.

3. Научно-изследователски проекти, докторанти, специализанти:

За периода 2013-2022 г. Клара Докова участва в работата на **9 изследователски национални и международни проекти, на три от които е ръководител**: „Детската смъртност в България – източник на нови подходи за оптимизиране на детското здравеопазване“, 20.12.2021 – 20.12.2024, Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна; (национален проект): Обучение и професионална реализация на бакалаври по общественото здраве", 19.12.2019 – 19.12.2022. Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна (национален проект): Empowering service users through support and involvement (ESSI)" Erasmus Intensive Programme; Овластени на потребителите на услуги, чрез подкрепа и включване в управлението на хронични заболявания, 01.09.2013 – 31.08.2014; Медицински университет "Проф. д-р.

Параскев Стоянов" – Варна (ръководител на българския екип в международен проект). Участник в изследователски проекти: COST Action CA18218 European Burden of Disease Network, Member of the Management Committee; 2020 – 2022 (международен проект); Global Burden of disease and Geospatial Analysis of Antimicrobial resistance (GRAM Project), IHME, University of Washington and The University of Oxford, UK 2018 -2021 (международен проект); NuTransAge "Nutrition transition and healthy ageing" financed by The German Federal Ministry of Education and Research (BMBF) (Grant No. 01DS19002) 2018 -2020 (международен проект); "Regional Partnership for Health and Sustainable Development", BG07 „Initiatives for public health" 2017 (международен проект); Електронен регистър на инсулт, диабет и диабетна ретинопатия за изследване на епидемиологията на заболяванията и ефективността на мениджмънта им 19.12.2019 - 19.12.2022; Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна (национален проект); BG05M20P001-2.016-0025 „Създаване на мултидисциплинарна образователна среда за развитие на кадри с интегрални компетентности в областта на биомедицината и здравеопазването", 21.07.2021 – 31.12.2023; Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна (национален проект).

Клара Докова е **научен ръководител** на 5 докторанти, успешно придобили ОНС „доктор" за периода 2013-2021 г., ръководи към момента 4 докторанти по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията" и по научна специалност „Управление на общественото здраве", както и осъществява научно ръководство на специализанти и дипломанти.

Участва в **редакционните колегии** на: списание „Социална медицина" и списание „Scripta Scientifica Salutis Publicae" - издание на МУ-Варна.

ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ:

Клара Докова има дългогодишен преподавателски стаж в катедрата по Социална медицина и организация на здравеопазването. От представената **„Справка за учебна натовареност"** за последните 5 учебни години е видно, че реализира между 264 и 557 часове за учебна година. Към момента на процедурата провежда лекции и упражнения по следните учебни дисциплини: лекции по Социална медицина и биостатистика; Въведение в епидемиологията; Приложна епидемиология и промоция на здравето; Медицинска социология; Социология на здравето и болестта; Медико-социални аспекти на уврежданията; Показатели и оценка на общественото здраве; Въведение в общественото здраве; упражнения по: Социална медицина и биостатистика; Медицинска социология; Медико-социални аспекти на уврежданията; Епидемиология; Въведение в общественото здраве; Курсове за СДО: Дизайн на научни изследвания и статистически анализи.

Членува в научни и професионални и организации: ✓ международни: European Public Health Association (EUPHA); International Epidemiological Association; European Stroke Organization; ✓ национални: Български лекарски съюз; Българска асоциация по общественото здраве; Българско научно дружество по общественото здраве; член на Управителния съвет на Сдружение „Обществено здравеопазване – 99". Клара Докова е сътрудник на Global Burden of Disease Study и на Мрежата на СЗО „Региони за здраве" Focal Point за Регион Варна.

ОЦЕНКА: Давам комплексна висока оценка на кандидатурата на доц. д-р Клара Георгиева Докова, д.м. за заемане на академичната длъжност „Професор“. Със своята научна продукция като обем и качество, иновативността на приносите в научните трудове, компетентността, задълбочеността, прецизността, авторитета на ерудиран преподавател и организатор на образованието по общественото здравеопазване и високия международен престиж, тя прехвърля формалните рамки на това оценяване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Давам своя положителен вот „Да“ за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ от доц. д-р Клара Георгиева Докова, д.м.

Убедено препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително доц. д-р Клара Георгиева Докова, д.м. да заеме академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина и научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, към Факултет Обществено здравеопазване, Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ съгласно обявен конкурс в Държавен вестник, бр. 14/18.02.2022 г.)

19.05.2022 г.
гр. Стара Загора

изготвил становището:

Проф. д-р Юлияна Кр. Маринова, д.м.